

מהפך?

מה שתואר בעיתונות כמהפך בבחירות שנתקיימו בוועידת השנתית האחרונה של אגודת הסופרים העבריים נראה, למעשה, כהחלפתה של הנהגה כושלת אחת בהנהגה אחרת, שסיכוייה להיכשל אינם פחותים הרבה מאלה של קודמתה. די לעבור ביעף על כמה מן השמות — שמאי גולן, סנדר דויד, פסח מילין, שלמה ניצן, אורציון ברתנא — כדי להיווכח שאין כאן גשם אחד מן השורה הראשונה או אף השניה של הספרות או חקר הספרות בישראל. שמותיהם של כמה משוררי צעירים ופחות צעירים, מהם שהכניחו וקיימו ומהם שדומה כי לא נותרו להם סיכויים רבים לקיים את התיקנות שתלו בהם — כמו נוספו לצוות המשונה במנגמה לחפות על האפרוריות השולטת בו. אדם עובר על הרשימה ושואל את עצמו, האם אלה ושכמותם יעניקו לאירגון הממוסד של סופרי ישראל את המנהיגות המוסרית והתקיפה שהוא כל כך זקוק לה בימים אלה של מילחמה בין שורפי רלתות לבין המבקשים לפתוח שער.

נחיה ונראה. אולי באמת מוקדם לחרוץ דין. זאת, בעיקר משום שברשימת הנבחרים (אם לא המוכרחים) מופיעים שמותיהם של 13 חברים חדשים שיראו היתה במעל העבר ומעלילי, וגם לא היו שותפים לשתיקה המחרידה של ציבור מאורגן של אנשי-צורה נוכח המתרחש בארצם ומעבר לגבולותיה; כולל כליאתם של עמיתיהם הסופרים הפלסטיניים במכלאות או גירושם אל מחוץ לארץ.

מי שלא נבחר

מעניין לא-פחות משמות החברים שנבחרו לראות מי לא הצליח להיבחר לוועד החדש. כך, כראשונה מזה שנים, מוצאים עצמם שניים מרבי התככנים של האגודה, ה"ה בן ציון תומר וגוירא לשם, במקום הראוי להם, כלומר, בחוץ. מי שיעץ בשעתו ליו"ר החדש, יעקב אורלנד, להתאכזר, נוכח סירובו הראשוני, האמין, להצטרף לחבורת הלינץ' נגד "מכחישי השואה" נתן זך, וכן "שרי-החוף" הקודם של הוועד שערך הספקי "לחטוף" נסיעה קצרה לגרווייה ולמוסקבה לפני שהפך לשר בחוץ, למדו עתה מבשרם פרק בהילכות בומרנג.

מה שלא ינעם בערם, כמובן, מלהוסיף ול-כחוש את תבשיליהם המוכרים במיסדרונות הבית שעל שם — לעג הגורל! — שאל

טשרניחובסקי, אחד הידידותיים ומסבירי הפנים והטולרנטיים שכסופרי ישראל בכל הזמנים.

גם הקרב על מאוויים, שהפעם מבטיח להיות מר במיוחד, עוד לא החל. דבריו של השמיע בוועידה אחר כיווסף, כנגד ריכוזי הטרנזמים בבטאונה של אגודת הסופרים, מעידים על הכיוון שבו נושבת הרוח: כיוון צמצום האופקים וההסתגרות התרבותית, והניסיון לכפות "תודעה יהודית" שפירושה המעשי הוא לאומנות שובניסטית ופאטולוגית ושינאת דור. במילים אחרות: סינדרום מצדה.

ואם אמנם יצליחו שניים מראשי הלוטשים עיניהם לתפקיד הבלתי-משלם (500 ש"ח לחודש) להביא להדחת העורכים הקיימים, אשר רייד ויחיים פסח, אשר העלו את מאוויים לרמה שבה היה, במיטבו, עד לחודשים האחרונים, צפיה לזה נסיגה ודאית לאותו עבר לא-מפואר שבגינו יצא לו השם שיצא. הברית הלא-קדושה בין סיקריקין וספרותיים וגראפומאנים עשויה להשליט במסדרותיה ובמפעליה השונים של האגודה ודאנוכיים תרבותי מן הסוג שאפילו חברי הוועד השמרניים ביותר יתקשו להשלים עימו — בשלהי שנות ה-80 ובשנות ה-90 למאה ועל רקע המציאות התרבותית הכללית בישראל.

בדרך הקשה

מי שלמד אולי יותר מכל אדם אחר מה אנשים מסוג מסוגלים לעולל לחבריהם הוא היו"ר הפורש יעקב אורלנד. והוא למד זאת בדרך הקשה ביותר. בגילן, ולאור ניסיונו וזיכרונותיו, ניתן היה לצפות שלא יזקק לפיג' שים עם אנשים מן "הסוג השלישי" כדי להבין שפחדנות וכניעה לסחטנים אינו משתלמות. לא עזרה לו אפילו העובדה המבישה שפתח את שווע הספר העברי, בשנה שעברה, דווקא בקרדו המשופץ שבעיר העתיקה בירושלים, כלומר במרחק עשרות מטרים בלבד מן החרו"ות שבהם נהגים ונפצעים, שווע שווע, גברים, נשים וילדים בכדוריי-לסטטיק, כריי מונייגא ובאלימות מסוגים אחרים. גם על גילויי-שיא זה של חוסר-טעם וחוסר-רגישות מצידו של משורר אניני-נפש לא גמל לו איש. לא פרס ניהומים, לא תואר ואפילו לא ציורף לאותה מישלחת גנובה לברית-המועצות. סופו של איי-כבוד שהוא מוליד רק איי-כבוד. מי וזכר כיום כי היה זה יעקב אורלנד שהביא לאגודה את מרכיבית-הטלפונים החדשה שלה, את המזגנים החדשים, את ההסכם על מסירת עזבונו של שאל טשרניחובסקי לארץ כיון בית-הסופר.

מסופקים אם אורלנד עצמו וזכר כיום כי החל את כהונתו — כהונה שבה לא הניח לו "ממלא מקומו", איש מועצת החלב או הלול

תסריט אחר

עורך פלד:

הכושיה החמישית

בזמן האחרון אני מתחיל לחשוב ברצינות שאולי שתי הגדות לירדן. עובדה, דווקא עכשיו, לא להאמין, כמו עב"ם שהגיע מסין, הצטרפה לה פתאום לארבע הכושיות הקבועות של ליל-הסדר שווארצע חמישית, מהממת, נועזת ושחומה בהרבה מקודמותיה, ואני לא מתכוון לאשה של מייק טייסון. וכך, בערב החג השני, הלא הוא שושן-פסח, מצאתי את עצמי מפצח ת'קרקפת על כושיית-הכושיות המכרסמת בשניצל החי של הויקפה הלאומית: איך לערוך בחירות בשטחים הכבושים בלי אש"ף? ותאמינו לי שזה סיפור מהעכו המלכותי של ההפסדה, בערך כמו לענות על השאלה הניצחית: "מה ההבדל בין ביצה לתרנגולת?" בסופו של דבר, יאסר מהכה לרבינו (ועדיין), כך שהרבה יותר פשוט להתאכזר בקפיצה מהשטח (ובמיוחד אם אתה אפיקומן קטן עם שניצל, או, לחילופין, לסקרק את קוץ פלשת מישכן האומה ברוח הסיסמה המיליטנטית המפוארת: LET'S SHOW THEM WHERE THE FISH MAKES HIS PISH).

מאחר והאפיקומן אלרגי, כידוע, לשטיחים, והקוץ (לצערי) תקוע עמוק מדי, הועתי חזק, כיאה לעושר-שמעאל אמיתי, וניסחתי מיכר-הבנה (ביני לבין עצמי, בינתיים), שיבהיר באותיות של קידוש לבנת-חבלה לאשפניקס מהגדות והרצועות מה מצפה להם אם יעזו לתת את קולם לערפאתוש ולחבר מרעיו. להלן סעיפי מיסמך ועידת אברעלי, או 10 סנקציות פלסטיות:

- (1) מי שיצביע אש"ף — יאלץ להתייצב חמש פעמים ביום בתחנת מישמר-הגבול הסמוכה למאהל מגוריו ולדקלם בעליפה את מסכת בבא סיקרא ואת כל כתבי רבי ליישפיץ מאור הגדה.
- (2) מי שיצביע אש"ף — תשכח ימינו, תרבע לשונו לסנטרו הלא-מגולח, וכו' וכו'.
- (3) מי שיצביע אש"ף — יביא כמו דידי להחלת הריבונות הג'ורולס-פוסטית על המעורב המיורח-ירושלמי המכונה אל פאנור.
- (4) מי שיצביע אש"ף — יגרום כמו הפתק השחור-ירוק-אדום שלו להרחקת קבוצת קי הגנבי העולמי ברומוא.
- (5) מי שיצביע אש"ף — לא ייסע אף פ'ם עם הדוד יצחק להונגריה ויפסיד את גולש-הגמל ההוני של חייו.
- (6) מי שיצביע אש"ף — שיילך לעזה.
- (7) מי שיצביע אש"ף — יצטרך להתחפש לשוטר שמתחפש לעיתונאי שמתחפש לשוטר בשביל שלא יעשו ממנו קציעות בתור חציר מינהלי באחד האנצארים הדרומיים שמתרבים לשימצה עם בוא החמסין כמו גרגרי פאסוליה בצלחת חמין (וגם או, רוב הסיכויים, שהשבאב יעשו ממנו קבאב וירתכו לו ת'שניים הקידמיות בתור משתף פעולה).
- (8) מי שיצביע אש"ף בערב שבת, יאכל אותה בשבת: מי שיעשה זאת בערב החג, יאכל אותה בחג.
- (9) מי שיצביע אש"ף — לא גבר!
- (10) מי שיצביע אש"ף — מארת אללה על שפמו המרובל — יוכה לראות את זיו פני מוחמד נביאו מהר יותר ממה שחשב, ומתוך חצצית רותחת: שיוכור, הוא יצטרף אל חללי תיבת נוח שלא נורע מקום קבורתם: כול כלב ביני יומי!

מאלה האחרונים עוד שמרו על כיסאותיהם ביניהם.

הבה נקווה כי המיספר 13 יתגלה הפעם כמיספר בר-מזל, כמקובל ביננו היהודים, ו-לא כאותו מיספר שאומות-העולם מעדיפות לפסוח עליו. ■ נתן זך

החלון

דליה רביקוביץ חורה מארצות-הברית. שם קראה משיריה במישכן השירה היוקרתית של ניו-יורק (ה"Y") וכן במקומות אחרים. מסעה נערך בקשר עם צאת מיכר משיריה בתיר-גום אנגלי תחת הכותרת "החלון".

זהב

אחרי הצלחת מחזותיו הפרדס ואנשים קשים (הצגה חוזרת) בה'ב'ס'ה, השלים בימים אלה המחזאי יוסף בריינסף מחזה חדש בשם זהב, שיועלה אף הוא בה'ב'ס'ה. החזרות על הצגה אמורות להתחיל לאחר פגרת התיי-אטרון.

שירי מים רבים

"לאורך הימים לאורך הימים" הוא שם כינוס שירים מאוחרים של המשורר הוותיק ק"א ברתניני, מי שפרש בימים אלה מוועד אגודת הסופרים.

שירי מים רבים הוא שם קובץ שיריה הראשון של לאה קור, מי שזכתה בפרס רון אדלר של אוניברסיטת חיפה על שירים אלה.

לשעבר סנדר דויד, אפילו שעה אחת של נחת — ביוזמה מרחיקת-לכת להשמיטת חובות כללית בין האגודה לבין מתנגדיה, שבהם גם אותם סופרים הנשמרים לנפשותיהם ולפיכך נשמרים גם ממנה ומשכמתה. ההצעה הועלה תה, כוכור, בעיקבות מה שקרה לרן כואמוץ שניאות להצטרף לאגודה ונשלח להביא "ממליצים"...

מה עור? כן, נותרת בעינה התמיהה על כך שזוסי סתוי, אחרון העורכים התרבותיים ונקייה-הדעת במדורי הספרות שבעיתונות, לא נבחר מחדש. מה קרה? — אינתיפאדה של כל הגראפומאנים ה"מקופחים"?

מטעמי בחילה

לבסוף, להבדיל אלף אלפי הבדלות מכל מה שנאמר עד כה, לא נצא ידי חובתנו אם לא נבדד כאן, במדור זה, את אחד מאחרוני המו"ק הקנים, שריד ימים יפים יותר, המשורר והמ"תרגם ק"א ברתניני, שפרש אף הוא מזירת המתאבקים — אבל מרצונו החופשי. מטעמי גיל, ואם אינני טועה — גם מטעמי בחילה. בגילו באמת כבר מותר לו לאדם שיכחר ל-עצמו את החברותא ההולמת אותו ואת אפיו. ללמדך שאפשר גם אחרת. ושעוד לא גלה כליל כבוד — לא מישראל ובוודאי שלא מקריית-ספר שבה. והדברים אמורים גם בעזריאל קאופמן, ה"קאובי" הבודד, הישר ונעים-ההליכות שסלגנו פקעה סוף-סוף ולא הציג את מועמדותו.

ובסיכום, 13 החברים החדשים בוועד יצ' טרכו לעמול קשה-כדי למחות את חרפת הי-רושה שהותירו להם קודמיהם, מה גם שכמה

בוב קרילי בתל-אביב

להאזין ולהתבונן במשורר בוב קרילי בש"ע שהוא קורא את שיריו היא חוויה מיוחדת

משורר בוב קרילי

במינה. קולו של קרילי מונמך. את המילים הוא מפריד האחת מרעותה והן דומות לצליל קצוב של פסיעות המתקרבות אליך ממרחק. מי ששומע אותן באפילה יודע שהדרך תסייג כשיפסקו הצעדים והדלת תיפתח.

ניגודו המוחלט של אותו מציצול מוגר טוני, שקט, דויד מאור, הם הסימנים שמשרד הגוף: המצח החור ומתקמט, היד הנורקת כי אוויר, עוויתות חסרות-מנוחה, מהומה פנימית רבה.

הקריאה המתונה, כביכול, היא, אם כן, מאמץ לכבוש ה-רגש. כוחות גדולים ועצור מים מתנקזים לשירים תמציתיים וחוקים בידי משורר גדול, "מגדולי המשוררים החיים היום באמריקה ומי שגערץ ומשפיע על דור חדש של כותבי שירה", כדברי נתן זך.

הפגישה עם קרילי ועם זך, הקריאה המשו-תפת של השירים בתרגום (של זך) ובמקור, ההומור הנפלא, הלבביות, כל אלה היו כצוותא הקטנה ביום ששי בבוקר. יום טוב להתחיל בו את השבת.